

Miles Davis, del jazz al roc

Pocs músics, dins la història del jazz, han tingut la significació de Miles Davis. La seua música, les direccions que ha pres, són un emblema. Si més no, fins el 1969, en què Davis inaugura un altre període: l'apropament al roc.

F. GARCIA HERRAIZ

Al revés que la majoria dels músics de jazz, Davis procedia d'una família benestant, de la burgesia negra. Nascut el 1926 a Alton (Illinois), el seu pare era dentista, i la seua infantesa es desenvolupa a Saint Louis, ciutat especialment notable pels seus trompetistes: Clarck Terry, Shorty Baker, entre d'al-

tres. El jove Miles admira també Bobby Hackett i Freddie Webster. Tots tenen en comú una sonoritat molt controlada, i d'aquí traurà el nostre trompeta els ensenyaments oportuns, ja que la sonoritat de Miles és una de les més emocionants i personals que es poden trobar en el jazz. És un dels timbres més purs i densos que s'han inventat.

L'esdeveniment decisiu en la seua vida, però, serà la visita a Saint Louis de Charlie Parker i Dizzi Gi-

llespie el 1944. Tenint l'oportunitat de tocar amb ells, Miles decideix de seguir Parker, el major creador del jazz modern, a Nova York. El seu pare l'hi envia perquè estúdie, però Miles s'estima més freqüentar els clubs del carrer 52, on el saxo alt Parker i els seus seguidors elaboren el bop. El 1945, serà membre regular del famós quintet parkerià, junt amb el bateria Max Roach, el pianista Duke Jordan i el contrabaix Tommy Potter, amb els quals gravà per a les cases Dial i Savoy algunes de les obres més significatives del bop. En aquesta època Miles és encara un trompetista de tècnica insuficient.

Sap que no pot competir en el pla del virtuosisme amb un Dizzy Gillespie, ni tan sols amb un Fats Navarro. S'expressa quasi exclusivament en el registre mitjà de l'instrument. Però, com tants altres músics de jazz que trauen partit de les seues limitacions. Miles imposarà un estil completament nou, de molt poques notes.

Les sessions Capitol: la naixença del Cool

El 1948 Miles abandona Parker. Dos arregladors, el pianista Gil Evans i el saxo baríton Gerry Milligan, li proposen de formar

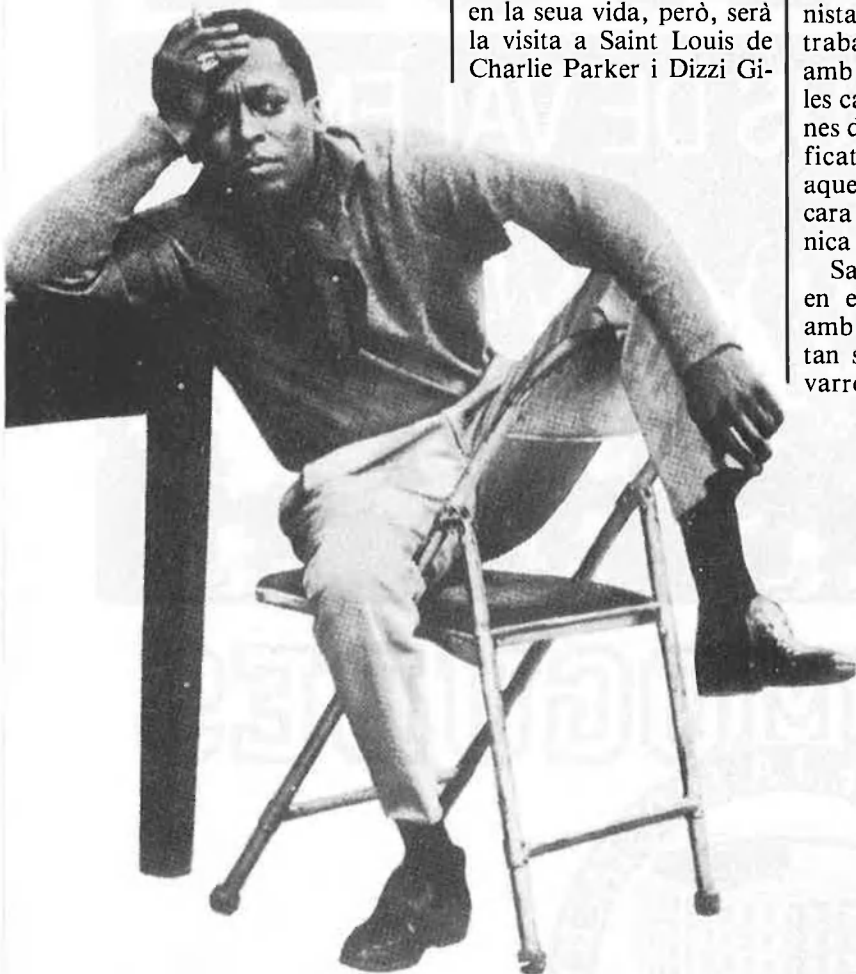
una orquestra d'una estructura i una sonoritat absolutament noves dins del món del jazz. Es tracta d'un nonet format per una trompeta, un trombó, una trompa, una tuba, un saxofon alt i un de baríton com a instruments melòdics, i una secció rítmica de piano, contrabaix i bateria. L'orquestra defuig conscientment l'agressivitat i els forts accents del bop i malgrat que només tingué una carrera de dues setmanes d'actuacions, Miles signà un contracte amb la casa Capital per a tres sessions, en 1948, 49 i 50. Aquestes gravacions, conegudes com «The Birth of the Cool», influiran durant un decenni en els músics blancs de la costa oest i donaren origen a la naixença de l'estil cool.

Tanmateix, no es podria encasellar Miles com un músic cool. Després d'un període de fosc, de problemes personals causats per l'addicció a l'heroïna, superarà aquesta situació i emergirà de nou a mitjan dècada dels 50.

El quintet amb Coltrane

Al juliol de 1955, tingué lloc el I Festival de Newport, i Miles hi obtingué un èxit apoteòsic. Al final d'aquell any, munta un nou quintet; contracta un saxofonista tenor aleshores desconegut, John Coltrane, i una secció rítmica particularment soldada i enèrgica, formada pel pianista Red Garland, el contrabaix Paul Chambers i el bateria Philly Joe Jones. El trompeta, ja molt segur dels seus mitjans, accentua el dramatisme i el lirisme de la seua expressió, mitjançant la utilització de la sordina i la integració del silenci com a element expressiu.

S'entra de ple en el jazz postparkerià. De la poten-

Miles Davis

cialitat i perfecció assolides per aquest quintet, un dels més importants grups de la història del jazz, dona bona idea el fet que els discs es realitzen sense cap peça repetida, són una prolongació del repertori habitualment interpretat als clubs. El 1959, Miles incorpora el saxo alt Cannonball Adderley, el pianista Bill Evans i el bateria Jimmy Cobb. Graven *Kind of Blue*, un àlbum de gran transcendència que enceta la improvisació modal, un camí que explorarà Coltrane a partir del 1960, quan deixarà Miles i formarà el propi quartet.

Ascensor per al cadafal i Gil Evans

El 1957, aprofitant l'estada de Miles a París, el director de cinema Louis Malle li demana que componga la música de la seua pel·lícula *Ascensor per al cadafal*. La unió de música i imatge és d'una força i d'una intensitat extraordinàries: l'exemple més aconseguit de música de jazz per al cinema.

El 1963, Miles forma un

Un dels grans creadors de jazz

nou quintet amb joves músics molt dotats: el saxo tenor George Coleman, aviat substituït per Wayne Shorter, el pianista Herbie Hancock, el contrabaix Ron Carter i el jove bateria de 19 anys Tony Williams. El *free jazz* ha aparegut i, malgrat que Miles pretén de quedar-ne al marge, no pot romandre insensible davant les transformacions del jazz. A les actuacions continua interpretant el repertori habitual, amb una frescor i una llibertat absolutament noves. A les gra-

vacions d'estudi accepta a poc a poc el repte dels seus nous companys i, així, realitza *ESP* (1965), *Miles Smiles* (1966) i *Sorcerer i Nefertiti* (1967).

No obstant això, d'aquests discs s'han venut menys de 25.000 còpies i Miles Davis ha esdevingut deficitari per a una multinacional com la Columbia. El seu president, Clive Davis, planteja a Davis de canviar de rumb, d'orientar-se cap al roc, i de tocar en llocs freqüentats pels joves addictes al roc, com

el Fillmore de San Francisco i el Festival de l'illa de Wight. Després d'un curt enuig, Miles —que menyspreava tocar davant una audiència de joves roquers blancs— accepta les noves condicions. Enregistra, el 1969, en companyia del guitarrista anglès John McLaughlin, amb tres «teclats» electrònics i tres percussionistes, l'àlbum *Big Whores Brew*, del qual es venen mig milió d'exemplars en mig any. S'inicia l'actual etapa del trompeta, esdevingut un mite del roc, que distorsiona, mitjançant un pedal wa-wa, la bella sonoritat d'abans, i cultiva els ritmes enutjosos i discotequers, en companyies cada vegada més mediocres. El seu estat físic lamentable el força a retirar-se el 1975. Reapareixerà el 1981, després de diverses operacions molt greus. I si, encara avui, és capaç de mostrar a petites dosis algunes de les virtuts del passat als seus solos, els temes i l'acompanyament rítmic entren de ple en la música roc. Per al jazz, des del 1969, el qui fou un dels grans creadors és mort.

el Temps

subscriviu-vos-hi